

LANNOO'S AUTOBOEK

OOST-CANADA

Heike en Bernd Wagner

LANNOO'S AUTOBOEK
OOST-CANADA

ON THE ROAD

LANNOO

INHOUD

INLEIDING	7
Afwisselend en met een rijke geschiedenis: een reis door Oost-Canada	
PRAKTISCHE INFORMATIE	13
Verklaring van de symbolen	31
OVERNACHTEN	33
 DE MOOISTE ROUTES DOOR OOST-CANADA	
Inleiding	54
Route 1 Ontario en Québec	58
Toronto – Kingston – Montréal – Ottawa – Sudbury – Toronto – Niagara Falls (1883 km)	
Route 2 Québec, New Brunswick en New England	70
Montréal – Québec – schiereiland Gaspé – Caraquet – Moncton – Saint John – Acadia Park – White and Green Mountains – Montréal (2910 km)	
Route 3 Nova Scotia, New Brunswick en Prince Edward Island	88
Halifax – Lunenburg – Saint John – Moncton – Prince Edward Island – Pictou – Cape Breton Island – Sherbrooke – Halifax (2557 km)	
Route 4 Newfoundland	102
North Sydney – Rocky Harbour – St. Anthony – Twillingate – Cape Bonavista – Avalon Peninsula (2306 km)	

DE MOOISTE REGIO'S VAN OOST-CANADA

REGIO 1	Toronto	111
	De Canadese megametropool	
REGIO 2	Ottawa	127
	Van houthakkersdorp tot federale hoofdstad	
REGIO 3	Niagara Falls	137
	De populairste watervallen ter wereld	
REGIO 4	Provincie Ontario	145
	Contrast in superlatieven	
REGIO 5	Montréal	169
	De Frans-Canadese wereldstad	
REGIO 6	Québec	183
	Prachtige oude stad boven op een hoge klif	
REGIO 7	Provincie Québec	195
	Een stukje Frankrijk in Noord-Amerika	
REGIO 8	New Brunswick	213
	Acadische cultuur en adembenemende natuur	
REGIO 9	Prince Edward Island	229
	Land te midden van de golven	
REGIO 10	Nova Scotia	239
	Van Schotten en zeelui	
REGIO 11	Newfoundland	263
	Elanden, ijsbergen en eenzaamheid	
REGIO 12	New England	281
	Heerlijk romantische kusten en kleurrijke bossen	
GESCHIEDENIS		295
	Markante data en gebeurtenissen	
Plaatsnamen- en trefwoordenregister		308
Namenregister		310
Fotoverantwoording		312

AFWISSELEND EN MET EEN RIJKE GESCHIEDENIS

— Een reis door het oosten van Canada —

In de eindeloze vlakten van Noord-Amerika ligt het op één na grootste land ter wereld, dat met bijna 37 miljoen inwoners maar dun bevolkt is. Aan de oostkant van het continent eindigt Oost-Canada in de golven van de Atlantische Oceaan. Wie denkt niet meteen aan roodbruine esdoorns, eenzame bossen, pittoreske vissersdorpjes, in het rood geklede politieagenten te paard en heel veel ijs en sneeuw?

Als u Toronto met het vliegtuig nadert, ziet u niets van die dingen, alleen eindeloze huizenrijen en brede autowegen die zich uitstrekken zoals de asfaltarmen van een of andere megastad in de Verenigde Staten. Wanneer u op het panoramaplatform van de 447 meter hoge CN Tower staat en een blik werpt op de grootste wolkenkrabbers van het land wordt duidelijk dat de ultramoderne metropool Toronto erg belangrijk is voor het moderne Canada. Het is een druk zaken centrum dat in de economische concurrentiestrijd opgewassen is tegen de Verenigde Staten.

Verder naar het noordoosten, aan de St.-Lawrencerivier, telt de levendige, Franssprekende miljoenenstad Montréal bijna evenveel inwoners. Die stad blijft net zoals Toronto almaar groeien, maar het leven verloopt er in een totaal ander ritme en er heerst een andere sfeer. De stad draagt duidelijk een Franse stempel, ze is wereldwijd en charmant. Het is een stad die het Franse levensgevoel, de joie de vivre, ook uitstraalt naar buitenstaanders. Vieux-Montréal is een toeristische trekpleister. De pittoreske oude stad met de vele 18de- en 19de-eeuwse huizen heeft de bouwwoede van de moderne tijd zonder al te veel kleerscheuren doorstaan. Zowel overdag als 's avonds ontmoeten inwoners en toeristen elkaar in de cafés, de bioscopen en de restaurants van het historische stadscentrum.

Ook Québec, de grande dame onder de Oost-Canadese steden en de hoofdstad van de gelijknamige provincie, straalt haar eigen karakteristieke charme uit. De stad is al sinds de roemruchte tijden van de spoorwegaanleg een reis waard. Voor velen is Vieux-Québec het mooiste historische stadscentrum van Noord-Amerika. Ten slotte is er in het uiterste oosten van Ontario ook nog

◀ Een jonge eland in Algonquin Provincial Park

De facto is Canada tweetalig. Québec en delen van New Brunswick zijn Franstalig en de rest van het land is Engelstalig. Daarnaast zijn er nog de talrijke talen van de oorspronkelijke inwoners. Van 'echte' tweetaligheid is er behalve in New Brunswick nauwelijks sprake. De kennis van de tweede taal is overal nogal pover.

QUÉBEC, NEW BRUNSWICK EN NEW ENGLAND

Montréal (aansluiting op route 1) – Québec – schiereiland Gaspé – Caraquet – Moncton (aansluiting op route 3) – Saint John (aansluiting op route 3) – Acadia Park – White and Green Mountains – Montréal (2910 km)

Een stadsplan van Montréal en een beschrijving van de wandeling en de excursies vindt u vanaf blz. 171, informatie vanaf blz. 178.

1 MONTRÉAL

Wandeling door Vieux-Montréal, uitstapje naar het Parc olympique en de Mont-Royal (zie ook blz. 175).

2 ST. LAWRENCE RIVER

De levensader van Québec

268 km ROUTE Montréal – Trois-Rivières – Québec

KM	TIJD	ROUTE
0	8.30 u	Vanaf Montréal via Rte. 40 langs de noordelijke oever van de St. Lawrence River naar
133	10.00 u	Trois-Rivières . Verder langs Rte. 40, voor Québec via Rte. 540 en Rte. 73 op de zuidelijke oever van de St. Lawrence River naar Rte. 20.
263	17.00 u	Afrit 325 van Rte. 20; Rte. 173 naar Lévis , veertocht van tien minuten naar
268	18.00 u	Québec .

Route 40 loopt langs het zacht glooiende bos- en farmlandschap op de noordelijke oever van de St. Lawrence River, die als een kloppende levensader de twee metropolen Montréal en Québec met elkaar verbindt. De etappe biedt weinig afwisseling, maar de stad **Trois-Rivières** is wel een bezoek waard.

Een mooi uitstapje gaat naar het prachtige **Parc National de la Mauricie** (zie blz. 204) in de heuvelachtige Les Laurentides. Van en naar Trois-Rivières

maakt u een 164 kilometer lange lus via Saint-Jean-des-Piles, de Route de la Promenade (de parkweg door het nationale park) en Saint-Gérard-des-Laurentides terug naar het vertrekpunt.

▼ Goed bewaard: de oude stad Trois-Rivières

Ommetje

Een korte, maar mooie rondrit door de **provincie Québec** (zonder het schiereiland Gaspé) begint in Trois-Rivières. Volg eerst Rte. 55/155 langs de Rivière Saint-Maurice tot het Parc National de La Mauricie, verder naar het Lac Saint-Jean (290 km), langs de Rivière Saguenay tot Tadoussac (230 km) en op de terugweg de St. Lawrence River tot Trois-Rivières (340 km). Het hoogtepunt van deze route is het ten oosten van Robertval (vlak bij het Lac Saint-Jean) gelegen **Val-Jalbert Authentique Village**.

 VAL-JALBERT AUTHENTIQUE
 VILLAGE
 95, rue Saint-Georges
 Chambord, Qué. G0W 1G0
 T (418) 275-3132, I-888-675-3132
www.valjalbert.com

Dag. eind mei–begin okt. 10–17 u,
 juli–aug. 9–18 u
 Toegang: \$ 28/15
 Het leuke, levende museum in een
 papierfabriek uit 1901 ligt aan de
 voet van de 72 m hoge, imposante

waterval Chute Ouiatchouan, met
 kabelbaan en wandelpad naar de
 kleinere Chute Maligne (49 m). Ook
 een camping, kamers, vakantiewo-
 ningen en een restaurant.

Een stadspatting van Québec vindt u op
 blz. 185, een beschrijving
 van de wandeling en de
 excursies vanaf blz. 185 en
 informatie vanaf blz. 191.

3 QUÉBEC

Wandeling door de oude stad, boottocht naar Lévis, Musée de la Civilisation,
 Parc de la Chute-Montmorency.

4 TADOUSSAC

Witte dolfijnen in overvloed

207 km

ROUTE Québec – Tadoussac

KM	TIJD	ROUTE
0	8.30 u	Vanaf Québec via Rte. 440, die later overgaat in Rte. 138, de St. Lawrence River stroomafwaarts volgen tot
45		Sainte-Anne-de-Beaupré . Verder langs Rte. 138 naar
91	11.00 u	Baie-Saint-Paul ; over de kustweg, Rte. 362, via Saint-Joseph-de-la-Rive naar
139		La Malbaie ; Rte. 138 tot Baie-Sainte-Catherine , veertocht van tien minuten naar
207	15.00 u	Tadoussac , boottocht met dolfijnobservatie.

Kleine dorpjes kenmerken de smalle noordelijke oever van de St. Lawrence River aan de voet van het gebergte Les Laurentides. Het open rivierlandschap staat in contrast met de beboste bergketen met de diepe kloven in het achterland. Rivieren met talrijke watervallen storten naar beneden, het dal in.

Ongeveer tien kilometer ten noordoosten van Sainte-Anne-de-Beaupré vormt het 24 vierkante kilometer grote **Réserve Nationale de Faune du Cap-Tourmente** een thuis voor uilen, slechtvalken en, vooral in het voorjaar, tienduizenden sneeuwganzen. In het moerasgebied langs de St. Lawrence River verbindt een 20 kilometer lang wandelpadennetwerk de verschillende uitkijkpunten met elkaar.

- ▶ De bossen in Québec zijn in de herfst bijzonder mooi.

▲ Château Frontenac, Québec

REGIO 2

OTTAWA

— Van houthakkersdorp tot federale hoofdstad —

Ottawa heeft al heel lang geleden zijn provinciale karakter, dat de stad nog tot ver in de 20ste eeuw kenmerkte, voor multiculturele verscheidenheid verruild. Tegelijkertijd heeft de stad haar nostalgisch-lieflijke karakter bewaard. Doordat de regering de grootste werkgever is, is de hoofdstad grotendeels gespaard gebleven van industriële bedrijven. Hun plaats wordt ingenomen door een aantal mooie stadsparken, met bomen omzoomde straten, unieke musea en andere belangrijke culturele bezienswaardigheden. Oud en nieuw hebben zich hier ongestoord naast elkaar kunnen ontwikkelen en zo komt het dat de stenen gebouwen uit de 19de eeuw zich kunnen spiegelen in de schitterende glazen gevels van de kantoortorens. En ondanks alle regeringsactiviteiten was er altijd voldoende tijd om te feesten. Op Canada Day, de nationale feestdag op 1 juli, sprankelt in de lucht boven de hoofdstad het mooiste vuurwerk van het land.

De Canadese hoofdstad Ottawa (900.000 inwoners) ligt aan de grens met de provincie Québec. In de hele agglomeratie, dus samen met de zusterstad **Gatineau** op de tegenoverliggende oever van de Ottawa River, leven bijna 1,4 mil-

- ▲ Het Rideau Canal verbindt Ottawa met Lake Ontario.

Colonel By Drive is net als andere mooie straten in Ottawa en Gatineau tijdens de 'Nokia Sunday Bikedays' in de zomermaanden op zondagochtend afgesloten voor het autoverkeer en voorbehouden aan fietsers, rollerbladers en joggers.

Een stadplattegrond van downtown Ottawa vindt u op blz. 130.

joen mensen. Maar in tegenstelling tot andere Canadese grootsteden die uitgesproken Engels- of Franstalig zijn, beheersen veel inwoners van Ottawa de beide landstalen en is de verhouding tussen Franstalige en Engelstalige Canadezen ongeveer gelijk.

Ottawa is het belangrijkste politieke adres van Canada en de stad biedt dan ook onderdak aan de gouverneur-generaal, de premier, het federaal parlement en internationale vertegenwoordigers. Vooral aan **Sussex Drive** vindt je prachtige historische gebouwen, zoals de door de beroemde Québecse architect Moshe Safdie ontworpen City Hall, de Rideau Hall en het mooie Rockcliffe Park.

De binnenstad vlijt zich aangenaam en overzichtelijk tegen de Ottawa River, waarin de Rideau River (*rideau* = Frans voor gordijn) met een brede waterval uitmondt, en tegen het **Rideau Canal**, dat van noord naar zuid door de stad loopt. Het kanaal, dat met zijn sluisen al een attractie op zich vormt, wordt omgeven door verscheidene stadsparken, de Queen Elisabeth Drive-way langs de westelijke en de Colonel By Drive langs de oostelijke oever.

Een blik op de landkaart en u ziet de gunstige ligging van Ottawa aan de Ottawa River, de Rideau River en de Rivière Gatineau. Ook Samuel de Champlain waardeerde dat. Hij was de eerste European die in 1613 in deze uithoek van het land belandde. Hij peddelde een stukje stroomopwaarts op de onstuimige Ottawa River, zag een onmetelijke bosrijkdom en ontelbare pelsdieren en bracht die onontgonnen wildernis onder de aandacht van de wereld. Pelshandelaren en ontdekkingsreizigers kwamen en gingen, op de voet gevolgd door de eerste handige handelaren. Ze ontmoetten elkaar op het kruispunt van de waterwegen van het latere Ottawa en trokken van hieruit het binnenland in.

Pas rond 1800 vestigden de eerste Europeanen zich aan de kant van het huidige Gatineau in Québec, met uitzicht op de hoge klippen waarop later de parlementsgebouwen zouden verrijzen. Met de belofte een kanaal te graven, lokten de Britse heersers de kolonisten naar de kant van Ontario.

Pas door de naweeën van de Brits-Amerikaanse oorlog van 1812-1814 ontwaakten de nederzettingen uit hun doornroosjesslaap. Uit angst voor nieuwe Amerikaanse aanvallen begonnen Britse legeringenieurs onder leiding van Colonel John By in 1826 met de bouw van het Rideau Canal, dat helemaal tot in Kingston aan Lake Ontario liep. Via de in totaal 200 kilometer lange waterweg, een vernuftig netwerk van kanalen, meren en rivieren, konden goederen sneller getransporteerd worden en waren ze ook beter beschermd tegen mogelijke Amerikaanse overvallen.

Het kanaal was klaar in 1832 en zorgde voor het verhoopte commerciële succes. Daar waar het Rideau Canal uitmondt in de Ottawa River is tijdens de aanleg van het kanaal de nederzetting Bytown ontstaan. Die groeide sterk en al snel krinkelde er rook uit de hout- en papierfabrieken langs de Ottawa River. Korte tijd later werd de nijvere kleine stad omgedoopt tot Ottawa, wat in de taal van de Algonquin 'de handelaren' betekent.

In 1857 gebeurde iets onverwachts. In een moedige en ietwat eigenzinnige bui promoveerde Queen Victoria het kleine Ottawa tot toekomstige hoofdstad van het land. Daarmee maakte ze een einde aan de twisten tussen de concurrerende steden Toronto, Kingston en Montréal. Tussen 1859 en 1865 ontstonden de markante parlamentsgebouwen en in 1867, op hetzelfde moment als de oprichting van de *Dominion of Canada*, werd Ottawa officieel uitgeroepen tot hoofdstad van de confederatie.

WANDELING DOOR OTTAWA

Een wandeling door Ottawa begint u het beste aan de **Parliament Buildings**. Op de vooruitspringende rots boven de Ottawa River, waar kolonisten zich vroeger slechts met tegenzin kwamen vestigen, worden vandaag ontelbare toeristengroepen rondgeleid door de neogotische parlamentsgebouwen.

In 1916 verwoestte een brand de middenbouw, die later volgens de originele plannen werd heropgebouwd. Alleen de bibliotheek met de indrukwekkende rotonde bleef gespaard. De 90 meter hoge **Peace Tower** bezit niet alleen 53 klokken, waarvan de zwaarste meer dan tien ton weegt en die van maandag tot donderdag om 11 u vanuit de hoogte een concert brengen, hij biedt ook een adembenemend uitzicht.

Op de uitgestrekte grasvelden voor Parliament Hill is er altijd wel iets te doen. Hier brandt de eeuwige **Centennial Flame**, die voor het eerst ontstoken werd naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de Dominion of Canada. In de zomer wordt het grote, verzorgde grasveld dagelijks om tien uur het toneel van een druk gefotografeerd spektakel: de optocht en ceremoniële **Changing the Guard** van twee Canadese regimenten. 's Avonds presenteert het klank- en lichtspel **Sound and Light Show on Parliament Hill** beschouwingen over de geschiedenis van Canada. Net zoals de afwisseling van de wacht staat ook dat aantrekkelijke spektakel op het to-dolijstje van de meeste mensen die Ottawa bezoeken.

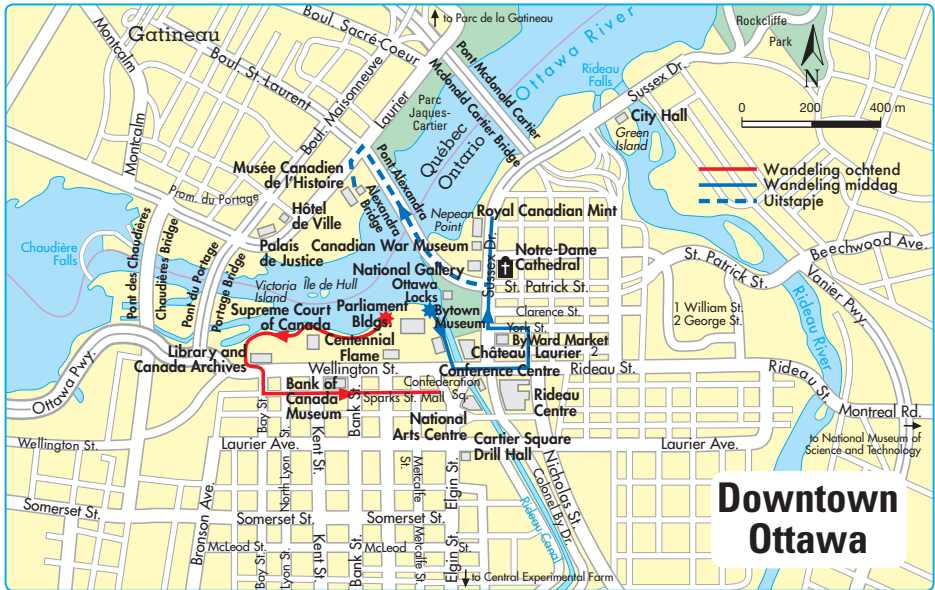
De wandeling leidt u in alle rust langs het **Supreme Court of Canada**, het opperste gerechtshof van het land. Vlakbij, aan Wellington Street, komt u voorbij het gebouw van **Library and Archives Canada**. Dan bereikt u de **Sparks Street Mall**, een geheel van winkels, terrasjes, plantenbakken met

Festivals in Ottawa: Half maart lokt Ottawa tijdens het elf dagen durende 'Canadian Tulip Festival' (www.tulipfestival.ca) met concerten, vuurwerk enz. Duizenden tulpen bloeien dan in alle kleuren. Het bloemenspektakel herinnert eraan dat prinses Juliana en haar kinderen (o.a. de latere koningin Beatrix) tijdens de Tweede Wereldoorlog in Ottawa in ballingschap was en het Nederlandse koningshuis in de herfst van 1945 als dank ongeveer 100.000 tulpenbollen naar Ottawa stuurde.

Half juli is het tijd voor het elf dagen durende 'RBC Blues Festival' (www.ottawabluesfest.ca), een van de belangrijkste muziekfestivals van Noord-Amerika.

En in het eerste weekend van september stijgen in het Parc de la Baie in Gatineau tijdens het vijf dagen durende 'Festival de Montgolfières de Gatineau' (www.montgolfieresgatineau.com) in de naburige provincie Québec, als de wind goed staat, ongeveer 150 bonte heteluchtballons op.

Waar in de zomer witte boten varen en bloemen de paden tooien, ontstaat in de winter de langste ijsbaan ter wereld (8 km lang). Zelfs de kantoorbedienden in hun grijze, flanellen pakken glijden dan op schaatsen naar het werk. Op de oevers van het Rideau Canal wordt onderwijl warme koffie verkocht.

Het symbol van Ottawa zijn de statige parlamentsgebouwen op Parliament Hill.

De mooi in het rood uitgedoste troepen van de 'Governor General's Foot Guards' en de 'Canadian Grenadier Guards' zijn prachtig om te zien. In juli en augustus stellen ze zich dagelijks op aan de Cartier Square Drill Hall en marcheren dan een kilometer omhoog naar Parliament Hill, waar ze om 10 u aankomen.

bloemen en boompjes en marktkraampjes. Bij de opening in 1961 was de drukke, kleine voetgangerszone tussen Elgin en Lyon Street een opzienbarende nieuwigheid in Canada. 's Middags stromen de bedienden met hun lunchpakketten en blikjes cola uit de door aircó geregelde kantoren om even een beetje frisse lucht te happen in de groene oases van de winkelstraat. Ook Elgin Street, vlak om de hoek, is een populaire winkelstraat.

De Sparks Street Mall leidt oostwaarts naar **Confederation Square**. Dat plein met het oorlogsmonument is het verkeersknooppunt van het stadscentrum. Daarnaast bevindt zich de opvallende cultuurtempel van Ottawa, het **National Arts Centre**. Maar eerst richten we onze aandacht op de oever van het **Rideau Canal**. De aanleg van het kanaal was immers de aanleiding tot het ontstaan van de stad.

Een militaire of transportfunctie heeft het kanaal al lang niet meer. Het is ondertussen ontwikkeld als recreatiegebied waar onder toezicht van de beheerder van de nationale parken van Canada, *Parks Canada*, kano's, motor- en zeilboten mogen varen. In mei bloeien op de oevers duizenden tulpen in alle mogelijke kleurcombinaties. Wie goed ter been is, wandelt langs het kanaal vanuit het centrum tot aan de Hartwell Locks, in totaal acht kilometer. Talrijke banken geven u de kans even te pauzeren en wat te eten. Ook fietsers, skaters en joggers maken gretig gebruik van het pad. U kunt zich de wandeling besparen door mee te varen met een van de mooie excursieboten van Paul's Boat Lines. Dankzij het gezapige tempo kunt u de bezienswaardigheden langs het kanaal in alle rust bewonderen.

Een populair wandelingetje leidt van het National Arts Centre naar de acht sluizen van de **Ottawa Locks**, waar het kanaal in de rivier uitmondt. Via deze sassen slagen de boten erin het niveauverschil van 23 meter van en naar de